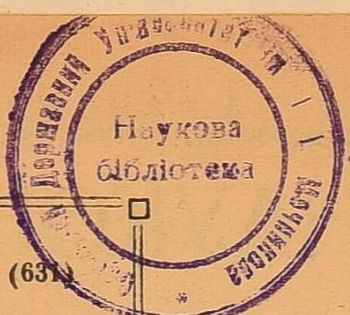

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

п-861832

№ 4 (63)
ВІВТОРОК,
9
ЛЮТОГО
1960 року
Ціна 20 коп.

ВІТАЄМО ВАС
З ПОЧАТКОМ ДРУГОГО
СЕМЕСТРУ,
ДОРОГІ ДРУЗИ!

Наші успіхи і наші недоліки

І семестр був особливим у житті вищої школи: він розпочався після прийняття Закону «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток народної освіти в СРСР», в якому перед вищими учбовими закладами поставлено нові, більш високі вимоги. Колектив університету, керуючись історичними рішеннями про перебудову середньої та вищої школи, напружено працював, прагнучи до дальшого піднесення учбової та виховної роботи. Питання підвищення рівня лекцій, семінарських та практичних занять, наближення навчальної роботи до практики комуністичного будівництва стояли в центрі уваги партійної організації, ректорату, деканів і кафедр університету.

В цьому семестрі перші курси почали свою роботу за новими учбовими планами. Вчені Ради факультетів обговорили учбові плани всіх курсів і внесли необхідні зміни та доповнення, спрямовані на підвищення теоретичної і практичної підготовки молодих фахівців.

Більше уваги в цьому семестрі деканати і громадські організації приділяли самостійній роботі студентів.

Іспити показали, що більшість студентів сумлінно працювали на протязі семестру і добре засвоїли програмовий матеріал. Більш стали знання, ніж в минулі роки, виявили студенти на іспитах та під час заліків з суспільних дисциплін. Загальна успішність студентів становить 87,8%, що трохи вище результатів зимової сесії минулого року (87,4 проц.). 46,5 проц. студентів склали іспити на «відмінно» та «відмінно» і «добре».

Найкраще склали іспити студенти філологічного факультету, загальна успішність на якому становить 97,5 проц. (98,9 по українському відділу і 95,7 по російському відділу). 76 проц. студентів V курсу російського відділу склали екзамен з історії філософії на «відмінно» та «добре». На цьому курсі немає жодної незадовільної оцінки. Стопроцентна успішність також на II і V курсах українського відділу.

Успішність студентів фізико-математичного факультету становить

80,7 проц. на математичному відділі і 72,9 проц. на фізичному відділі.

Особливо низька успішність на перших курсах. У математиків — 64,9 проц., у фізиків — 67,3 проц.

Загалом по університету 302 студенти мають заборгованість.

Чотири незадовільні оцінки отримав В. Варламов (I курс фізико-математичного факультету), жодного іспиту не склав В. Кібець (I курс фізико-математичного факультету). По 3 іспити і одному заліку не склали А. Кишковська і Т. Нугаєва (I курс фізико-математичного факультету). 4 незадовільні оцінки мають М. Завізон і Е. Кальницька (III курс хімічного факультету).

Підсумки сесії показують, що з перших днів нового семестру необхідно розгорнути боротьбу за підвищення якості навчання, більше уваги приділяти організації самостійної роботи студентів, здійснювати повсякденний контроль за нею з боку деканатів, кафедр і громадських організацій.

Необхідно посилити роль комсомольських організацій і, в першу чергу, групових у справі мобілізації нашого студентства на високу учбово-трудова дисципліну, систематичну самостійну учбову і наукову роботу. Особливу увагу необхідно звернути на роботу з студентами молодших курсів, успішність яких в багатьох випадках нижче успішності старшокурсників.

Відповідальні завдання стоять перед студентами, які в цьому семестрі йдуть на практику. Треба максимально корисно використати час практики, щоб набути навиків, які так будуть потрібні після закінчення університету.

Необхідно значно поліпшити та зробити більш дійовою політико-виховну роботу на курсах, в групах, в гуртожитках, на кутках.

Тематику агітаційно-пропагандистської роботи необхідно більше наближити до життя і роботи студентів. Здійснення цих заходів допоможе колективі університету більш успішно виконати завдання, які поставлені перед вузами країни історичними рішеннями XXI з'їзду КПРС і наступними рішеннями партії.

Агітбригада працює

На хімічному факультеті з ініціативи НСТ і комсомольської організації факультету створено агітбригаду хіміків.

Вона поставила перед собою завдання — пропагувати хімічні знання і вести атеїстичну пропаганду. Члени агітбригади читають лекції для школярів, а також для робітників та колгоспників. В 105-й школі студенти В. Алачев (IV

курс) і Є. Квасенко (II курс) прочитали лекцію «Хімія і чудеса». Студентка Л. Михайлова (III курс) і доцент А. І. Позігун читали лекції в с. Іванівці. Тут була проведена хімічна вікторина для школярів 7—8 класів. В цьому місяці вечори хімії буде організовано в Палаці піонерів та на станції юних техніків.

М. ЗАЯЦЬ.

До 90-річчя з дня народження В. І. ЛЕНІНА

Партбюро затвердило план підготовки до знаменної дати. З другої половини лютого в університеті будуть проходити ленінські читання з демонстрацією фільмів.

Група Товариства по поширенню політичних і наукових знань при університеті намітила прочитати силами наших наукових співробітників на підприємствах міста, в колгоспах і радгоспах області не менше 30—35 лекцій, присвячених життю і діяльності Володимира Ілліча Леніна.

В березні місяці будуть організовані загальнофакультетські політінформації, присвячені дню народження В. І. Леніна. На них виступатимуть старі більшовики, які зустрічалися з Іллічем.

В усіх гуртожитках університету професори і викладачі проведуть бесіди про Леніна, поділяться спогадами про свою участь в боротьбі за торжество ленінських ідей.

Всередині квітня буде проведено теоретичну конференцію, присвячену 90-річчю з дня народження В. І. Леніна. З доповідями виступлять завідувачі кафедр суспільних наук. Разом з цим будуть проведені студентські наукові конференції.

Готується до друку збірник наукових робіт кафедр суспільних наук та історичного факультету. З статтями виступлять тт. І. Г. Леонов — «Перетворення в життя ленінських ідей — запорука успішного будівництва комунізму», Е. М. Овандер — «В. І. Ленін про зро-

стаючу роль комуністичної свідомості в ході будівництва комунізму», О. Г. Лобунець — «Розвиток Леніним марксистського вчення про соціалістичну власність», П. І. Воробей — «В. І. Ленін і культурно-національне будівництво в роки громадянської війни» та інші (всього 20 статей).

Партійні організації факультетів планують виїзд викладачів і

студентів у свої підшефні райони для читання доповідей і виступів студентської художньої самодіяльності.

В багатотиражці університету та у факультетських стіннінках систематично друкуватимуться статті і матеріали до знаменної дати — 90-річчя з дня народження В. І. Леніна.

Доцент І. Г. ЛЕОНОВ.

Ірина Кособокова в цьому році закінчує останній курс хімічного факультету. Старанна, серйозна дівчина і цю сесію склала на всі «відмінно».

Як ми закінчили перший семестр

Питання про підготовку до екзаменів на біологічному факультеті слухалося на засіданнях кафедр, на партійному бюро, партійних зборах і вчненій раді факультету.

Агітатори груп звернули увагу студентів на нове положення про заліки і екзамени. Серйозну увагу було приділено підготовці до сесії студентів I курсу. Крім зборів, бесід декана і завідувачих кафедр для першокурсників було проведено вечір зустрічі із старшокурсниками, які розповідали молодшим товаришам про методи своєї роботи.

Які ж наслідки сесії на факультеті? На денному відділі факультету відмінних і добрих оцінок 74,1%, заборгованість дорівнює 1,9%. Найвищу успішність має V курс — 93,8% відмінних і хороших оцінок, на IV курсі відмінних і хороших оцінок — 70,8%, на III курсі — 76%, на II курсі — 56% і на I — 60%.

На вечірньому відділі відмінних і хороших оцінок на I і II курсах — 45%, а заборгованість дорівнює 11,4%.

В порівнянні з минулими сесіями процент успішності на факультеті підвищився.

Але хочеться зупинитися на тих студентах, які безвідповідально ставляться до навчання.

Другорічник О. Бойко має заборгованість з 2 екзаменів і 3 заліків. Це — прогульник і порушник дисципліни, який вже має догану і сувору догану. Погано працював протягом року і Я. Щукін, який має три заборгованості. Серед боржників і студентка Т. Шаблевич. У неї три заборгованості. І не дивно. Вона пропустила багато лекцій, працювала несистематично, на заняття з фізпідготовки взагалі не приходила. Зараз деканат поставив перед ректоратом питання про виключення цих ледарів з університету.

На I курсі вечірнього відділу з 33 студентів 10 мають заборгованість з 2 екзаменів та одного заліку. Це студенти Янушковська, Мурзак, Барішнікова, Діанова, Гурбет, Брінер, Бурбан, Воронна, Резник, Пашкевич.

На II курсі денного відділу з 80 студентів заборгованість мають 14 студентів. Студентка Волопаєва, наприклад, має заборгованість з двох екзаменів і 4-х заліків. Студент Л. Мірошниченко не склав два екзамени і двох заліків, сту-

дент В. Перчиклій має заборгованість з двох екзаменів і одного заліку. Всі ці три студенти мали заборгованість і на першому курсі. Деканат вкотре поставив перед ректоратом питання про їх виключення з університету.

На II курсі вечірнього відділу з 25 чоловік заборгованість мають 9 студентів: Борисенко, Боярицька, Кодра, Карненко, Проценко, Циплякова, Шумная, Шевченко і Ломаянова.

На III курсі стаціонару з 98 студентів заборгованість мають 6. Студентка Аксентьева має заборгованість з 6 екзаменів і заліків.

На IV курсі з 97 студентів заборгованість мають 10. Студент Поденов має заборгованість з одного екзамену і одного заліку. Він лінується вчитися. Заборгованість мають також студенти Куклова, Мосіна, Ветвицька, Дяков, Філатов, Федоров, Шевченко, Сердюк і Гефт.

І. М. САГАЙДАК,
заступник декана факультету.

І. Д. КАПУСТІН,
заступник секретаря
партбюро факультету.

ЗВІТУЮТЬ НАУКОВЦІ УНІВЕРСИТЕТУ

Напрямок обрано правильно

Наукова конференція хімічного факультету була цього року особливо цікавою, тому що на ній вперше підводилися підсумки півторарічної роботи за новою тематикою наукових досліджень, затвердженою після травневого Пленуму ЦК КПРС (1958). Конференція показала, що напрямок роботи, взятий кафедрами, правильний, а хід її в основному успішний.

На першому засіданні конференції було заслухано звіт кафедр органічної і неорганічної хімії. В минулому році на кафедрі органічної хімії була виконана робота по синтезу полімерів ефірів — алкілакрилових кислот. Співробітники кафедр доповіли раді про синтез і властивості цих цікавих речовин. Рада відзначила успішний хід наукових досліджень кафедри і схвалила плани її дальшого розвитку, зокрема, прагнення кафедри розпочати вивчення питань сополімерізації.

Кафедра неорганічної хімії продовжувала дослідження комплексних сполук, що стало традиційним. Доповідь кафедри (завідуючий — доцент А. І. Позігун) викликала жваве обговорення, в ході якого були зроблені і цінні зауваження. Позитивним є той факт, що в майбутньому році дослідження, які проводяться на кафедрі, будуть впроваджені у виробництво, в зв'язку з укладенням договором про соціалістичну співдружність з Одеським суперфосфатним заводом.

На другому засіданні звітували кафедри аналітичної хімії і фізичної хімії. Професор О. О. Морозов, завідувач кафедри аналітичної хімії і його співробітники доповіли про роботу по використанню іонообмінних смол в аналітичній хімії. Роботи мають як теоретичне, так і практичне значення. Звіт кафедри також викликав жвавий обмін думками, в ході якого було відзначено успішний хід наукової роботи в минулому році.

Професор О. К. Давтян (завідуючий кафедрою фізичної хімії) і його співробітники прочитали доповідь про дальший розвиток робіт по вивченню гетерогенного каталізу. Доповідь були присвячені пи-

танням, над якими зараз працює науковий колектив, очолюваний О. К. Давтяном.

Рада факультету констатувала виконання плану науково-дослідної роботи за 1959 рік на всіх кафедрах факультету. В минулому факультет неодноразово критикували за відсутність господарських тем. В 1958 році була укладена і виконана перша господарська тема. На нинішній звітній конференції науковці доповідали про виконання 4-х господарських тем (з агаровим, скляним і склянозеркальним заводами).

Таким чином, в минулому році наукова робота на факультеті по-жвавилась. На засіданнях ради періодично заслуховувалися доповіді співробітників кафедри про хід науково-дослідної роботи. Співробітники факультету брали активну участь в конференціях, які проводяться в різних містах СРСР. Все це, як і підсумки минулої наукової конференції, підтверджує, що колектив наукових співробітників факультету обрав правильний напрямок і успішно розвиває свою роботу.

О. В. БОГАТСЬКИЙ,
кандидат хімічних наук.

План виконано повністю

Наукова проблематика кафедр психології і педагогіки була спрямована на виконання тих завдань, які стоять зараз перед радянською школою, перед психологічною і педагогічною науками і які накреслені історичними рішеннями XXI з'їзду КПРС та Законом про школу.

Основна проблема, яка стояла в центрі наукових шувань кафедр — це вплив сигнального значення подразника на відображувальну діяльність, зокрема в процесі трудового виховання, виробничого і політехнічного навчання. Навколо цієї проблеми були зосереджені всі дослідження з психології і педагогіки. Науково-дослідна робота кафедр в 1959 році відзначена певними досягненнями. Намічений план виконано повністю. Протягом 1959 року співробітниками кафедр опубліковано 16 робіт (до речі, одна з робіт професора Д. Г. Елькіна надрукована в румунському журналі), 12 робіт друкуються і найближчим часом вийдуть у світ; написано 10 рецензій, із них 2 вже надруковано.

Із виконаних робіт особливий інтерес становить експериментальна робота професора Д. Г. Елькіна «Вплив сигнального значення подразника на зорову чутливість в умовах виробничого навчання».

В. О. Котов закінчив роботу над темою: «Сприйняття часу і типи

вищої нервової діяльності». В. І. Литовченко — над темою: «Зв'язок виробничих екскурсій з роботою в майстернях у V—VI класах школи». Л. М. Васильєва закінчила роботу над темою: «Вплив виробничого навчання на вибір професії», Т. М. Федотова — над темою: «Типи вищої нервової діяльності і колектив».

Решта співробітників кафедри працювала над перехідними темами.

Кафедра брала активну участь у ряді наукових конференцій. На Всесоюзному з'їзді психологів з доповідями виступили професор Д. Г. Елькін і доцент Л. Я. Беленькая. На Всеукраїнській конференції, присвяченій розвитку психологічної науки в республіці, з доповіддю виступив професор Д. Г. Елькін.

Кафедра взяла участь також в роботі обласної і університетської наукових конференцій, присвячених 50-річчю книги В. І. Леніна «Матеріалізм і емпіріокритицизм».

Протягом багатьох років кафедра консулює працівників школи, дипломантів, допомагає дисертантам в їх роботі. Прорецензовано багато кандидатських дисертацій. Членами кафедри написано ряд рецензій для великих видавництв.

Т. М. ФЕДОТОВА,
кандидат педагогічних наук.

В ЛЕНІНСЬКОМУ СЛОВІ

(ДРУКУЄТЬСЯ В СКОРОЧЕНОМУ ВИГЛЯДІ)

У В. І. Леніна немає праць, спеціально присвячених Чехову, але окремі висловлювання великого вождя трудящих, а також спогади рідних, близьких і сучасників Володимира Ілліча свідчать, що А. П. Чехов був одним із його найулюбленіших письменників.

У своїх працях і публіцистичних статтях Ленін часто звертався до творів Чехова. Гостру чеховську критику всього віджилого і гнилого в старій Росії, виражену з величезною художньою силою, Ленін використовував як дійовий засіб політичної боротьби, викриття реакційності того суспільного ладу, породження якого були і нікчемний «блюстителі порядку» Беліков, і багато інших типів царської Росії, правдиво намальованих письменником.

Ленінське вміння практично використовувати художню літературу, зокрема, і творчість Чехова, як могутнє знаряддя боротьби, поля-

гає в тому, що В. І. Ленін ніколи не відривав від естетичного політичне, що в самому естетичному він знаходив політичний зміст, а також давав політичні оцінки тому, що зображено письменником з побутового, психологічного чи морального боку.

Близьким прикладом влучного використання В. І. Леніном чеховської сатири є замітка «Соціал-демократична душечка» (1905), в якій вбивчо висміяно за політичну безпринциповість та ідейну хиткість меншовика Старовера (Потресова).

Особливо часто згадував Ленін сатиричний образ Белікова із відомого оповідання «Людина в футлярі». Найрізноманітніші риси беліковського характеру, властиві багатьом ворогам робітничого класу і більшовицької партії, були піддані в ленінських працях розгромній критиці.

Так, в книзі «Дві тактики со-

ціал-демократії в демократичній революції» вождь пролетаріату, вказуючи на відірваність від життя, догматизм і політичну відсталість меншовиків-новоіскрівців, назвав їх «людьми в футлярах», політиками, які схожі на чеховського «героя», що боявся всього нового і не хотів бачити в житті ніяких змін.

«Людиною в футлярі» В. І. Ленін називав ренегата Каутського. Порівнював Володимир Ілліч цього «колишнього марксиста» і з іншим героєм Чехова — вчителем гімназії Іполітом Іполітовичем Рижиком (оповідання «Вчитель словесності»).

Використовував Ленін чеховську сатиру і після Жовтня. Закликаючи до боротьби проти всього старого, віджилого, він у своїх працях післяжовтневих років згадує деякі чеховські сатиричні образи і, насамперед, сумної слави Белікова. Так, стаття «Пророчі слова»

27 січня на фізико-математичному факультеті викладачі математичних кафедр звітували про свою роботу за минулий рік.

Першими доповідають члени кафедри алгебри та геометрії, якою керує доцент М. М. Швець. На протязі року вони досягли значних успіхів у науковій роботі. Доцент М. М. Швець досліджував залежність властивостей лінійного простору від основного поля. Результати досліджень будуть надруковані в збірнику праць університету. Доцент М. С. Синюков розпочав глибоке вивчення напівсиметричних ріманових просторів і одержав на цьому шляху ряд нових результатів. Доцент В. А. Алексеева готує до друку «Практикум з нарисної геометрії» — учбовий посібник для наших студентів. Про свої дослідження в галузі небесної механіки розповідає кандидат фізико-математичних наук Є. П. Філянська.

Уважно слухають присутні доповіді членів кафедри математичного аналізу, якою керує доцент Г. М. Мірак'ян. Вивчаючи можливості покращення збіжності своїх апроксимаційних формул, доцент Мірак'ян одержав нові результати. Про деякі з них він доповідав на першій міжвузівській конференції з конструктивної теорії функцій, що відбулася в жовтні минулого року в м. Ленінграді. Його доповідь викликала жвавий інтерес учасників цієї конференції і була схвалена ними. Праці Г. М. Мірак'яна останніх років знайшли відгук в роботах вчених інших вузів нашої країни. В минулому році доцент Мірак'ян закінчив і здав до друку понадпланову роботу — «Лекції з математичного аналізу», яких з нетерпінням чекають студенти нашого факультету. На жаль, друкування лекцій просувається дуже повільно. А про те, що студентам дуже потрібна ця книга, свідчить такий факт. Під час сесії в математичному кабінеті було три машинописні примірники «Лекцій». Щодня запис на чергу за ними починався о шостій годині ранку і жодної хвилини «Лекції» не лишались без читачів. Наявність у них достатньої кількості таких книг з

математичного аналізу та з інших предметів звільнить студентів перших курсів від автоматичного стереографування і дозволить зосередити увагу на суті матеріалу.

Доцент кафедри Т. І. Матвієнко готує підручник з теорії функцій дійсної змінної. Крім того, вона продовжує науково-дослідну роботу з питань фільтрації ґрунтових вод, користуючись для цього методами операційного числення.

Нові результати одержала в минулому році старший викладач Е. О. Стороженко.

Широким фронтом ведуть наступ на диференціальні рівняння з частинними похідними доцент О. І. Панич та його учні — молоді вчені О. І. Кочура та І. Г. Лободзінська, які вже завершили роботу над своїми дисертаційними темами. Старший викладач О. В. Костін займається дослідженням одного важливого класу систем диференціальних рівнянь (майже-трикутні системи) і одержав нові ознаки сталості та несталості їх розв'язків. О. В. Костін підготував до друку три статті та оформляє кандидатську дисертацію.

Доповідає завідувач кафедри диференціальних рівнянь, доктор фізико-математичних наук, професор М. І. Гаврилов. В минулому році він закінчив і здав до друку велику монографію «Методи теорії диференціальних рівнянь». Ця праця містить узагальнення багатьох досліджень автора та інших вчених. Вона буде цінним посібником для студентів старших курсів та аспірантів, які працюватимуть в цьому напрямі.

Розповідають про свої успіхи науковці, що працюють під керівництвом Миколи Івановича Гаврилова. Старший викладач В. О. Кононов завершив свою дисертаційну тему, продовжує розвивати одержані результати по знаходженню ізольованих циклів динамічних систем та здав до друку ряд робіт. Закінчує оформлення дисертації викладач Р. Г. Грабовська. Важливі питання теорії диференціальних рівнянь розробляються старшим викладачем М. М. Кривцовою та асистентом О. Я. Диваковою.

Дуже мало опубліковано відомостей про розвиток математики на Україні. Над цією цікавою темою працює доцент С. М. Кіро. Результати його досліджень були схвалені вченими Інституту математики АН УРСР. Доповідь на цю тему буде зроблено на всесоюзній конференції з питань історії фізико-математичних наук. Поряд з цим С. М. Кіро розробляє неопубліковані рукописи видатного російського математика О. М. Ляпунова. Ця робота також має велике значення. С. М. Кіро підготував дві статті для університетського збірника і проводить науково-методичну роботу з питань обчислювальної математики.

В галузі історії математики працює також старший викладач кафедри алгебри та геометрії Е. Б. Лейбман. Він вивчає розвиток математики в Новоросійському (Одеському) університеті.

Члени математичних кафедр беруть активну участь в математич-

В. ВОРОБИОВ,
доцент Львівського держуніверситету.
(«Літературна газета», № 9, 29 січня 1960 р.).

(Продовження на 4 стор.)

„Всі ми — народ, і все те краще, що ми робимо, є справа народна“

(А. Чехов)

НАШ ЧЕХОВ

«Чехов — це Пушкін в прозі», — так визначив особливості поетичного образного начала в творчості Чехова його великий сучасник Лев Миколайович Толстой.

Чехов — незрівнянний художник, його твори дозволяють кожній уважливій, чутливій людині знайти в них дещо передумане і пережити. Його творчість близька до музики Чайковського, картин Левітана, гри Комісаржевської. У всіх у них одна мета — розкрити особливості внутрішнього життя людини. Чехова можна перечитувати. Він розповість і про вас.

Зміст більшості творів Чехова — це зображення буденного, часто дріб'язкового, обивательського життя, в якому торжествує грубе міщанство, де незаслужено страждають і гинуть кращі люди. «Нема нічого страшнішого, образливішого, тоскнішого за пошлість», — говорив Чехов. Він став її пристрасним викривачем, бо вбачав завдання письменника в тому, щоб показати життя таким, яким воно є насправді і яким воно повинно бути.

Конфлікт між тим, чим могло б бути життя сучасної людини, і тим, чим воно є в дійсності, — основний соціальний конфлікт творів Чехова.

Літературну діяльність він розпочав у 1880 році, коли передові ідеї епохи 60-х років ще продовжували жити в кращій частині російської інтелігенції, а міщанська «вулиця» прагнула до особистого добробуту, шукала в житті спокою, в літературі — цікавого сюжету, опису пристрастей.

Урядова реакція була відповіддю на рух народників, на підготовку терористичних актів і особливо на зростання робітничого руху, який задушити вже було неможливо. До початку творчої діяльності Чехова літературний процес був складний: на сторінках сучасних великих журналів друкувалися твори Тургенева, Гончарова, Толстого, Островського, Салтиков-Шчедріна, тобто письменників, які розпочали свою літературну діяльність всередині XIX сторіччя. Вони були вчителями Чехова, він знав і любив їхню творчість. Його найближчими сучасниками були Гаршин і Короленко — це була провідна лінія критичного реалізму в російській літературі. Але в той же час росла і розвивалася література, яка обслуговувала читача-обивателя, яка йшла в бік побутозмісту і неприкритого натуралізму.

З 1880 року на сторінках гумористичних журналів Москви, а потім і Петербурга стали з'являтися невеликі новели, найчастіше підписані іменем Антоші Чехонте. Молодий письменник відгукувався на багатогранні явища сучасного йому життя. Він сміявся над судовими безладдями, чиновницькою приналежністю, над суспільною убогістю, над міщанством і обивательщиною не лише в куркульському чи міщанському будинку, а й в науці, літературі, мистецтві. В творчості молодого письменника все частіше з'являється велика громадська тема, та сатирична спрямованість, яка вривається в гумористичні оповідання Антоші Чехонте глибоко трагічними нотами. Так звучать «Зловмисник», «Товстий і тонкий», «Смерть чиновника», «Необережність», «Ту-

га», «Горе», «Хамелеон» і низка інших оповідань Чехова. Прекрасну оцінку їм дав М. Горький: «В кожному з гумористичних оповідань А. П. Чехова я чую тихе, глибоке зітхання чистого, істинно

тини проникнення капіталу в село, пролетаризацію села, картини похмурого і бідного життя, а найголовніше — вони говорять про постійні думи письменника про життя народу, про його почуття і його

людського серця». Горький правильно зрозумів, що гумористичні оповідання Чехова ввібрали в себе гірку чеховську образу за згнблену, знищену людську гідність.

Немає різкої межі між ранньою творчістю Чехова і його пізнішими творами. Це закономірний розвиток високогуманного таланту Чехова. «Степ», «Нудна історія», «Вітрогонка», «Мое життя», «Три роки», «Палата № 6», «Душечка», «Людина в футлярі», «Дама з собачкою» — це безсмертні твори Чехова про людину, її шукання, її страждання, її прагнення до радісного життя і перетворення «у людину в футлярі». Це пристрасні пошуки Чехова не лише в галузі художній, але й філософській — чим і як потрібно жити, що таке норма життя, хто ж є справжньою людиною. Чехов проявив у цих творах силу свого генію — він йшов як художник до тієї типізації образу, яка дозволяє героєві при спільності рис зберегти конкретно індивідуальні риси і жити в нову епоху новим життям.

Саме ця властивість художньої майстерності Чехова дозволила В. І. Леніну після читання «Палати № 6» побачити перед собою всю Росію з її поліцейським режимом, говорити про соціал-демократичну Душечку, героїню Чехова, яка постійно пристосовується до обстановки, про Белікова («людину в футлярі»), який боїться всього, що виходить за межі обивательщини.

Проживаючи в Меліхові, Чехов віддавав багато часу і сил громадській справі — він боровся з голодом, будував школи, лікував хворих. Його оповідання на тему з життя селянства, написані в ці роки і трохи пізніше, малюють кар-

тини проникнення капіталу в село, пролетаризацію села, картини похмурого і бідного життя, а найголовніше — вони говорять про постійні думи письменника про життя народу, про його почуття і його

пристрасно сказану правду — так далі жити не можна!

Чехов новеліст і драматург розвивається одночасно. Але слава драматурга-новатора прийшла до Чехова не відразу: його «Іванов» був ледве помічений, а «Чайка» провалилася. Та й інші його п'єси завоювали глядача не з перших постановок. Театральні режисери і критики, навіть кращі з них, в до-революційний час бачили в драматургічних творах Чехова поезію вмирання. Іванов, що застрелився, тяжко поранена Чайка — Ніна Зарічна, розбиті і пригнічені Астров і Войницький (дядя Ваня), майже знищені три сестри, вирублений вишневий сад, майже вигнані з нього Гаєв і Раневська — ось основні вісі дорядянських чеховських постановок. Інша сторона

Чехов уперше побачив її гру в Москві, де Заньковецька була на гастроліях. Про своє враження він пише брату Олександрю: «Заньковецька — страшна сила». В 1892 році Чехов пише Лінтварьовій про своє знайомство з Марією Костянтинівною: «Можете собі уявити, я познайомився з хохляцькою королевою Заньковецькою, яку Україна не забуде».

З цього часу і почалися між ними дружні стосунки. Чехов передав Заньковецькій свою нову повість «Дуель», поспішно дбає про художній проект костюму для циганки Ази, роль якої повинна була виконувати актриса. Він навіть хоче придбати собі хутір у Чернігівській губернії, щоб жити недалеко від Заньковецької. Вона до-

помогла Чехову в цих замірах, хоч вони закінчилися безуспішно.

Про свою дружбу з Антоном Павловичем Заньковецькою з хвилюванням розповідала Н. М. Лазурській: «Чехов дуже добре до мене ставився, дорожив моїм товариством... Я часто бачилася з ним в Москві, він любив розмовляти зі мною, навідував мене, коли я нудьгувала, говорив, що в мене «красива душа», і багато милого, задушевного, чеховського. Якось він зайшов до мене, а я була дуже розстроєна. Йому схотілося розважити мене, був вільний вечір. Він умовив піти до Омона. Пішли. Тільки-но почали виходити шансонетки, розводити ручками, піднімати ніжки, мені ще важче стало,

це був заклик до внутрішнього звільнення, до нового життя, до творчої праці, до справжнього кохання — звучали в постановках, як декларація, чи зовсім не звучали. Навіть на сцені Московського Академічного театру, який дуже любив Чехова, високо цинив його творчість, не все, в смислі трактовки образів, задовольняло письменника.

Нове трактування драматургії Чехова прийшло в наш час. Самогубство Іванова — це виклик міщанському середовищу, яке зробило з нього зайву людину; не роздавлена Ніна Зарічна-Чайка — вона знайшла вихід в творчій праці актриси, здійснила свою мрію; повне злигоднів і жертв, трудове життя дяді Вані-Войницького значніше міщанського самовдоволення бездарного професора Серебрякова і красивої, але холодної Олени Андріївни; роздушені життям три сестри не втратили віри в майбутнє — в Москву, а це заклик до звільнення від торжествуючої міщанки Наташі; зрубаний вишневий сад, закінчилося недалеко життя Раневської і Гаєва, але життя буде прекрасним, — стверджує Аня, а з нею і великий оптиміст — письменник-демократ А. П. Чехов.

Письменник-різочинець, демократ і справжній патріот, Чехов був яскравим виразником духу російського народу напередодні першої російської революції. Він помер в 1904 році, не доживши до революції 1905 року, але його книги дихали натхненною вірою в обдарованість і силу російського характеру. «Скільки чудових хвилин пережив я над вашими книгами, скільки раз плакав над ними, і злився, як вовк у пасти, і з сумом сміявся довго», — так писав Чехову великий пролетарський письменник Максим Горький.

Ми любимо і шануємо Чехова. Його твори в нашому Союзі видаються на 68 мовах. За роки Радянської влади твори Чехова були видані на Україні 105 раз, з них 67 раз на українській мові. Його твори видаються в 34 країнах світу.

Закономірна паша гордість: прекрасний новеліст і драматург-новатор Чехов — наш російський письменник.

Доцент З. А. БАБАЙЦЕВА.

З ЛИСТУВАННЯ А. П. ЧЕХОВА

Є. П. ГОСЛАВСЬКОМУ

«Дорогий Євгене Петровичу, Максим Горький людина найдобріша, м'яка, делікатна і, в усякому разі, не така вже дріб'язкова, щоб сердитись на Вас через найчистішу дурницю».

**

О. Л. КНІППЕР

«...Одержую газету «Гражданин», в останньому номері Горький називається неврастеніком і успіх п'єси («На дне») пояснюється неврастенією. От від кого навіть не пахне неврастенією».

Горькому після успіху витримати або витримувати протягом довгого часу натиск ненависті і заздрості. Він почав з успіхів — це не прощається на сім світі».

**

М. Д. МЕНШИКОВУ

«Кількість слів і їх сполучення знаходиться в найпрямішій залежності від суми вражень і уявлень, без останніх не може бути ні понять, ні визначень, а, звідси, і приводів до збагачення мови».

**

О. М. ПЕШКОВУ
(М. ГОРЬКОМУ)

«Милій Олексію Максимовичу, з кінця серпня я нездоровий, я ослаб і працюю дуже в'яло, невесело».

...П'єсу я закінчив, але переписую дуже повільно. 10 жовтня, мабуть, закінчу і вишлю».

«Юлій Цезар», пишуть, має великий успіх. В кінці жовтня або на початку листопада я буду в Москві, буду дивитися п'єси, подивлюся, між іншим, «На дне». Адже я Вашої п'єси ще не бачив».

Міцно тисну руку, будьте здорові. Низько Вам кланяюсь».

Ваш А. Чехов».

**

О. ЧЕХОВУ

«Лаконічність — сестра таланту».

А. П. ЧЕХОВ І М. К. ЗАНЬКОВЕЦЬКА

Чехов уперше побачив її гру в Москві, де Заньковецька була на гастроліях. Про своє враження він пише брату Олександрю: «Заньковецька — страшна сила».

В 1892 році Чехов пише Лінтварьовій про своє знайомство з Марією Костянтинівною: «Можете собі уявити, я познайомився з хохляцькою королевою Заньковецькою, яку Україна не забуде».

З цього часу і почалися між ними дружні стосунки. Чехов передав Заньковецькій свою нову повість «Дуель», поспішно дбає про художній проект костюму для циганки Ази, роль якої повинна була виконувати актриса. Він навіть хоче придбати собі хутір у Чернігівській губернії, щоб жити недалеко від Заньковецької. Вона до-

помогла Чехову в цих замірах, хоч вони закінчилися безуспішно.

Про свою дружбу з Антоном Павловичем Заньковецькою з хвилюванням розповідала Н. М. Лазурській:

«Чехов дуже добре до мене ставився, дорожив моїм товариством... Я часто бачилася з ним в Москві, він любив розмовляти зі мною, навідував мене, коли я нудьгувала, говорив, що в мене «красива душа», і багато милого, задушевного, чеховського. Якось він зайшов до мене, а я була дуже розстроєна. Йому схотілося розважити мене, був вільний вечір. Він умовив піти до Омона. Пішли. Тільки-но почали виходити шансонетки, розводити ручками, піднімати ніжки, мені ще важче стало,

— я як зареву. Антон Павлович зовсім розгубився, умовляв мене, а в самого по обличчю сльози течуть. Потім, коли вийшли звідти і заспокоїлись, він довго жартував із того, як Заньковецька з Чеховим пішли розважатись до Омона і що з цього вийшло... обіцяв написати п'єсу, в якій для мене буде одна роль тільки українською мовою».

Потім якось казав, що вже пише таку п'єсу, але про дальшу долю не знаю нічого: наші путі розійшлися; він став хворіти, йому доводилося жити то в Криму, то за кордоном, і більше я з ним не зустрічалась, а дивовижної чистоти душевної була людина».

(За книгою Дуриліна «Марія Заньковецька»).

СПАСИБИ ЗА ДОПОМОГУ

(З листа співробітників проблемної лабораторії)

Колектив співробітників проблемної лабораторії складається переважно з молоді. Вони вирішили разом готуватися до складання кандидатського мінімуму. «Партійне бюро фізико-математичного факультету і науковий керівник нашої лабораторії доцент В. О. Федосєєв, — пише у листі до редакції група співробітників проблемної лабораторії, — подають нам велику допомогу у навчанні. Недавно, наприклад, при їх допомозі в групі

організовано навчання з англійської мови. Кафедра іноземних мов доручила викладачеві Т. М. Тальянкер керувати заняттями з англійської мови в нашій групі. Заняття в нас проходять дуже інтенсивно. Т. М. Тальянкер — ентузіаст своєї справи, вона примусила нас полюбити англійську мову. Уроки англійської мови приносять нам велику користь. Ми дуже вдячні за уважне ставлення до наших запитів і потреб».

Науковий звіт математиків

(Закінчення. Початок на 2 стор.)

ному житті нашої країни, підтримують і розвивають зв'язки з вченими інших міст і країн. Доцент Г. М. Мірак'ян та старший викладач Е. О. Стороженко зробили змістовні доповіді на першій міжвузівській конференції з конструктивної теорії функцій; доцент М. М. Швець та викладач В. Д. Базика брали участь в роботі Всесоюзного колоквіуму з алгебри; доцент С. М. Кіро виступив з доповіддю на Всесоюзній конференції з питань історії природознавства та брав активну участь у роботі Всесоюзної конференції з обчислювальної математики; доцент В. А. Алексєєва виступила з доповідями на конференціях у Москві та Ленінграді. Викладачі О. І. Кочура, Р. Г. Грабовська, В. О. Кононов, І. Г. Лободзінська та Е. О. Стороженко брали активну участь в конференції молодих учених при одеському Будинку вчених.

Доцент М. М. Швець у складі радянської делегації відвідав Болгарську Народну Республіку, прочитав там ряд цікавих лекцій та зав'язав дружні стосунки з вченими Софійського університету.

На запрошення університету у нас побували директор обчислювального центру АН УРСР член-кореспондент АН УРСР В. М. Глушков та науковий працівник обчислювального центру АН СРСР М. М. Нагорний. Вони прочитали курс лекцій для студентів старших

курсів та виступили з цікавими доповідями на науковому семінарі.

Регулярно, щотижня, на протязі року працював науковий семінар математичних кафедр. В роботі семінару брали участь також наукові працівники інших вузів Одеси. Науковий семінар був дуже корисним для всіх членів кафедр, а особливо для молодих науковців.

В заключному слові декан факультету професор М. І. Гаврилов з задоволенням підкреслив, що на факультеті спостерігається далі посилення наукової роботи, до якої залучені всі члени кафедр. На жаль, наукова продукція вчених факультету іноді роками чекає публікації у виданнях університету. Так, наприклад, «Збірник математичного відділення» чекав своєї черги ще з 1956 року. Це призводить іноді до прикрих випадків. Важливі результати, одержані старшим викладачем Е. О. Стороженко ще в 1954—55 роках, лежать у цьому збірнику. А у 1958 році вони були «перевідкриті» одним з дніпропетровських математиків і опубліковані в минулому році. Зрозуміло, що такі явища аж ніяк не можуть стимулювати далі посилення наукової роботи. Затримка з публікацією викликає також затримку захистів дисертацій.

Ю. М. ШМАНДІН,
В. М. ДРЕКОВ.

ВІД РЕДАКЦІЇ

У зв'язку з тим, що в статті товаришів В. М. Дрекова і Ю. М. Шмандіна висловлюється незадоволення з приводу недостатньої уваги ректорату до результатів наукових досліджень математиків та зволікання з публікацією математичних збірників, редакція звернулася до проректора по науковій роботі доцента Л. І. Пазюка з проханням дати пояснення з питань, піднятих у статті. Як з'ясувалося, ряд згаданих у замітці фактів не відповідають дійсності. Так, наприклад, створюється враження, ніби старший викладач Е. О. Стороженко не мала змоги опублікувати в збірнику важливі результати своїх досліджень, завершених ще в 1955 році, і що вони лежать у збірнику, який чекає черги з 1956 року. Насправді ж в 1956 році вийшов з друку збірник «Труди Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, т. 146, серія математических наук, вып. 6», в яко-

му були опубліковані всі роботи, представлені математичними кафедрами і затверджені редколегією. Після цього, в 1958 р. вийшов з друку збірник молодих вчених університету, випуск III, де є 14 робіт дисертантів фізико-математичного факультету, в тому числі одна робота Е. О. Стороженко. Щодо згаданого в статті В. М. Дрекова і Ю. М. Шмандіна збірника, то він був зданий в наукову частину не в 1956, а навесні 1958 року і ще й досі не повністю оформлений.

Питання про його видання не розглядалось з двох причин: 1) в січні 1958 р. наказом міністра вищої освіти СРСР було заборонено видавати збірники наукових робіт за рахунок університету; 2) дозволялось видавати лише тематичні збірники і тільки на умовах самооплатності. Цей наказ залишається в силі і сьогодні.

Каникулярные работы институтки Наденьки Н.

ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ:

а) Пять примеров на «Сочинение предложенный»

1) «Недавно Россия воевала с Заграницей, при чем было убито много турков».

2) «Железная дорога шипит, везет людей и сделана из железа и матерьялов».

3) «Говядина делается из быков и коров, баранина из овец и баранчиков».

4) «Папу обошли на службе и не дали ему ордена, а он рассердился и вышел в отставку по домашним обстоятельствам».

5) «Я обожаю свою подругу Дуню Пешеморепереходященскую за то, что она прилежна и внимательно во время уроков и умеет представлять гусара Николая Спиридонича».

б) Примеры на «Согласование слов»

1) «В великий пост священники и дьяконы не хотят венчать новобрачных».

2) «Мужики живут на даче зиму и лето, бьют лошадей, но ужасно не чисты, потому что закапаны дегтем и не нанимают горничных и швейцаров».

3) «Родители выдают девиц замуж за военных, которые имеют состояние и свой дом».

4) «Мальчик, почитай своих папу и маму — и за это ты будешь хорошеньким и будешь любим людьми всеми на свете».

5) «Он ахнуть не успел, как на него медведь напал».

в) Сочинение «Как я провела каникулы?»

Как только я выдержала экзамены, то сейчас же поехала с мамой, мебелью и братом Иоанном, учеником третьего класса гимназии, на дачу. К нам съехались: Катя Кузевич с мамой и папой, Зина, маленький Егорушка, Наташа и много других моих подруг, которые со мной гуляли и вышивали на свежем воздухе. Было много мужчин, но мы, девицы, держали себя в стороне и не обращали на

них внимания. Я прочла много книг и между прочим Мещерского, Майкова, Дюму, Ливанова, Тургенева и Ломоносова. Природа была в великолепии. Молодые деревья росли очень тесно, ничей топор еще не коснулся до их стройных ствол, не густая, но почти сплошная тень ложилась от мелких листьев на мягкую и тонкую траву, всю испещренную золотыми головками куриной слепоты, белыми точками лесных колокольчиков и малиновыми крестиками гвоздики (похищено из «Затишья» Тургенева). Солнце то всходило, то заходило. На том месте, где была заря, летала стая птиц. Где-то пастух пас свои стада и какие-то облака носились немножко ниже неба. Я ужасно люблю природу. Мой папа все лето был озабочен: негодный банк ни с того ни с сего хотел продать наш дом, а мама все ходила за папой и боялась, чтобы он на себя рук не наложил. А если же я и провела хорошо каникулы, то это потому, что занималась наукой и вела себя хорошо. Ко-нец».

АРИФМЕТИКА

Задача. Три купца взнесли для одного торгового предприятия капитал, на который через год, было получено 8000 руб. прибыли. Спрашивается: сколько получил каждый из них, если первый взнес 35000, второй — 50000, а третий — 70000?

Решение. Чтобы решить эту задачу, нужно сперва узнать, кто из них больше всех взнес, а для этого нужно все три числа вычитать одно из другого, и получим, следовательно, что третий ку-

пец взнес больше всех, потому что он взнес не 35000 и не 50000, а 70000. Хорошо. Теперь узнаем, сколько из них каждый получил, а для этого разделим 8000 на три части так, чтобы самая большая часть пришлась третьему. Делим: $3 \times 2 = 6$. Хорошо. Вычтем 6 из восьми и получим 2. Сносим ноль. Вычтем 18 из 20 и получим еще раз 2. Сносим ноль и так далее до самого конца. Выйдет то, что мы получим $2,666\frac{2}{3}$, которая и есть то, что требуется доказать, то есть каждый купец получил $2666\frac{2}{3}$ руб., а третий должно быть немножко больше».

Подлинность удостоверяет—
ЧЕХОНТЕ.

В спортивном зале университета под час зимових каникул не припинялися тренування спортсменів з спортивною та художньою гімнастикою та з інших видів спорту.

Зам. редактора М. В. ПАВЛЮК.